

Kort verslag van de inventarisatie Galderse heide in 2022

In 2022 hebben leden van de plantenwerkgroep op verzoek van de stadsecologen van de gemeente Breda een planteninventarisatie gemaakt in een gedeelte van de Galderse heide dat eigendom is van de gemeente Breda. Het betreft onderstaand gebied.

Werkwijze

Op 2 augustus 2022 is het gebied doorkruist en zijn de voorkomende planten met behulp van de app Vera genoteerd. Twee groepen van circa 4 personen hebben ieder een gedeelte van het te onderzoeken gebied bekeken. Hierbij is het protocol gevolgd van Floron. Veel voorkomende en algemene planten zijn bij waarnemen éénmaal genoteerd. Bijzondere, aandachts- en Rode lijst soorten zijn zoveel mogelijk om de 50 m genoteerd waarbij ook de abundantie is aangegeven. Daarnaast is nog aanvullend onderzoek verricht op 20 september van stukken die op 2 augustus niet zijn bekeken.

Omdat het accent van het onderzoek heeft gelegen op het de zomer en najaar kunnen in het overzicht wellicht enkele soorten ontbreken zoals bv heidespurrie.

Alle waarnemingen zijn doorgestuurd naar de Verspreidingsatlas en de ingezonden lijsten zijn hierop ook te raadplegen.

Resultaat

Het onderzochte gebied bestaat voornamelijk uit droge en natte heide en bos op voedselarme zandgrond met daartussen enkele vennen. Het gebied kan wat betreft planten worden beschouwd als niet erg soortenrijk.

In totaal zijn er slechts 97 verschillende soorten waargenomen, waarvan drie Rode lijstsoorten (Klokjesgentiaan, Vlottende bies en Waterlepelkje).

Naast een aantal algemene soorten, zijn hebben we ons toegespitst op de soorten van de ter plaatse meest belangrijke ecologische groepen.

Een ecologische groep is een groep plantensoorten met min of meer overeenkomende standplaatsen (biotopen). Ze komen daarom vaker samen voor, dan in combinatie met andere soorten die niet tot die groep behoren. Er worden in Nederland 37 ecologische groepen onderscheiden, elke soort behoort tot één ecologische groep (Arnolds & Van der Maarel 1979).

Voor de Galderse heide zijn globaal 5 ecologische groepen van belang.

- 7d Natte heide
- 7e Droge heide
- 6d Grasland op voedselarme grond
- 4b Voedselarm water
- 9e Bossen op voedselarme grond

Per ecologische groep is gekeken naar welke soorten er in 2022 zijn aangetroffen en welke soorten je onder ideale omstandigheden daar zou kunnen verwachten. Het gaat hierbij wel om soorten die in de naaste omgeving voorkomen.

Soorten van natte heide

Galderse heide 2022 ecologische groep 7d			
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst
<i>Drosera intermedia</i>	Kleine zonnedauw	a	TNB
<i>Erica tetralix</i>	Gewone dophei	a	TNB
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Klokjesgentiaan	a	GE
<i>Juncus squarrosus</i>	Trekrus	a	TNB
<i>Rhynchospora fusca</i>	Bruine snavelbies	a	TNB
<i>Lycopodiella inundata</i>	Moeraswolfsklauw	a	TNB
<i>Molinia caerulea</i>	Pijpenstrootje	a	TNB

7d Hoogvenen, natte heiden en onbemeste graslanden op natte, zeer voedselarme, zure humeuze grond

Alle bovenstaande soorten zijn nog in ruime mate aangetroffen.

Soorten die in de naaste omgeving (naburige km-hokken) wel worden aangetroffen, maar op de Galderse heide niet zijn waargenomen: Witte snavelbies (Mastbos), Ronde zonnedauw (Mastbos), Veenpluis (Mastbos) en Wilde gagele (Mastbos), Beenbreek (Strijbeekse heide) en Veenbies (Strijbeekse heide)

Soorten van de droge heide

Galderse heide 2022 ecologische groep 7e				
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst	Arnolds
<i>Calluna vulgaris</i>	Struikhei	a	TNB	7e
<i>Carex pilulifera</i>	Pilzegge	a	TNB	7e
<i>Genista anglica</i>	Stekelbrem	a	GE	7e

Galderse heide 2022 ecologische groep 7e				
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst	Arnolds
Nardus stricta	Borstelgras	a	GE	7e
Veronica officinalis	Mannetjesereprijs	a	TNB	7e

7e Droge heiden en onbemeste graslanden op matig vochtige tot droge, voedselarme, zure humeuze grond

Struikhei is in ruime mate aangetroffen. Borstelgras en Stekelbrem zijn echter ieder maar op één plek waargenomen.

Soorten die die we wel hadden verwacht en ook in de naaste omgeving voorkomen: Klein warkruid (vooral op jonge heide), Liggend walstro (een soort van de droge heide), Tormentil (algemene soort droge heide), Tandjesgras (vooral langs paden) en Hondsviooltje.

Soorten van schrale, voedselarme zandgrond

Galderse heide 2022 ecologische groep 6d				
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst	Arnolds
Agrostis capillaris	Gewoon struisgras	a	TNB	6d
Aira praecox	Vroege haver	a	TNB	6d
Logfia minima	Dwergviltkruid	a	TNB	6d
Hypericum perforatum	Sint-Janskruid	a	TNB	6d
Jasione montana	Zandblauwtje	a	TNB	6d
Rumex acetosella	Schapenzuring	a	TNB	6d
Luzula campestris	Gewone veldbies	a	TNB	6d
Cytisus scoparius	Brem	a	TNB	6d
Festuca filiformis	Fijn schapengras	a	TNB	6d
Agrostis vinealis	Zandstruisgras	a	TNB	6d

6d Graslanden op droge, tamelijk voedselarme, kalkarme, zure grond

Bovengenoemde soorten kwamen op meerdere plaatsen voor.

Wel verwacht, maar niet waargenomen zijn de volgende soorten: Zilverhaver, Grasklokje, Buntgras, Klein vogelpootje, Gewone vleugeltjesbloem, Heidespurrie, Klein tasjeskruid en Hazenpootje.

Soorten van zeer voedselarme wateren

Galderse heide 2022 ecologische groep 4b				
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst	Arnolds
Elatine hexandra	Gesteeld glaskroos	zz	TNB	4b
Eleocharis multicaulis	Veelstengelige waterbies	a	TNB	4b
Isolepis fluitans	Vlottende bies	z	KW	4b
Juncus bulbosus	Knolrus	a	TNB	4b

4b Zoete, matig tot zeer voedselarme wateren en de periodiek droogvallende oevers daarvan

Bovengenoemde soorten geven aan dat er sprake is van een zure omgeving met de overheersende soorten Veelstengelige waterbies en Knolrus. Twee laatstgenoemde soorten waren talrijk, Gesteeld glaskroos en ook Vlottende biezen zijn maar op één plaats waargenomen.

Indien het water wat meer gebufferd zou zijn, krijgen soorten als Stijve moerasweegbree, Oeverkruid en Moerashertshooi meer kansen.

Soorten van bossen op droge grond

Galderse heide 2022 ecologische groep 9e				
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst	Arnolds
<i>Betula pubescens</i>	Zachte berk	a	TNB	9e
<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk	a	TNB	9e
<i>Castanea sativa</i>	Tamme kastanje	a	TNB	9e
<i>Avenella flexuosa</i>	Bochtige smele	a	TNB	9e
<i>Dryopteris dilatata</i>	Brede stekelvaren	a	TNB	9e
<i>Dryopteris carthusiana</i>	Smalle stekelvaren	a	TNB	9e
<i>Hieracium</i> sect. <i>Hieracioides</i>	Schermhavikskruid	a	TNB	9e
<i>Ilex aquifolium</i>	Hulst	a	TNB	9e
<i>Lonicera periclymenum</i>	Wilde kamperfoelie	a	TNB	9e
<i>Pinus sylvestris</i>	Grove den	a	TNB	9e
<i>Prunus serotina</i>	Amerikaanse vogelkers	a	E	9e
<i>Sorbus aucuparia</i>	Wilde lijsterbes	a	TNB	9e
<i>Teucrium scorodonia</i>	Valse salie	a	TNB	9e
<i>Vaccinium myrtillus</i>	Blauwe bosbes	a	TNB	9e
<i>Amelanchier lamarckii</i>	Amerikaans krentenboompje	a	TNB	9e
<i>Quercus rubra</i>	Amerikaanse eik	a	TNB	9e
<i>Salix cinerea</i> subsp. <i>cinerea</i>	Grauwe wilg	a	TNB	9e

9e Soorten van bossen en bosranden op tamelijk tot zeer voedselarme, kalkarme, droge grond

Bovengenoemde soorten komen op meerdere plaatsen voor en zijn aan te duiden als algemeen. Overheersende soort is Grove den. Gewone eikvaren, Hengel en Gewone salomonszegel zijn in 2022 niet gezien.

Nog enkele aanvullingen

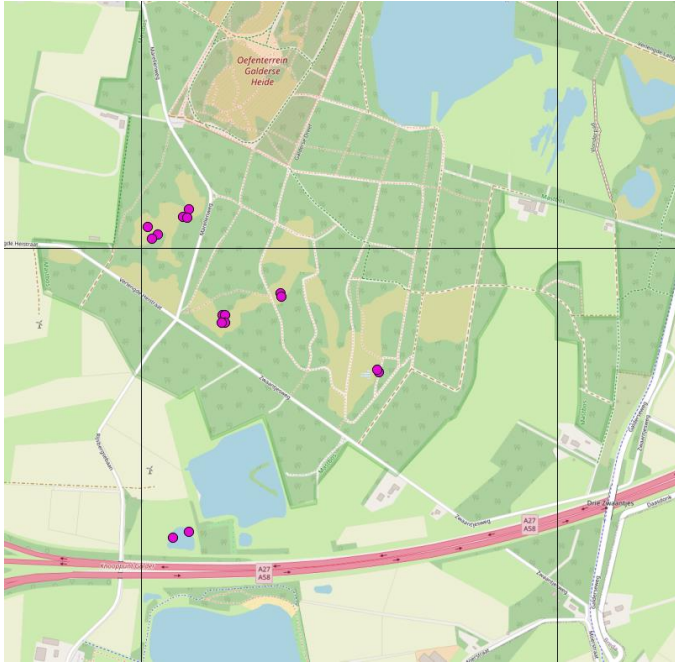
Opvallend is de sterke toename van Liggend hertshooi in de herfst van 2022 in een van de zuidelijk gelegen drooggevallen vennen.

Ook bijzonder is ook de vondst van Waterlepelkje in een van de zuidelijk gelegen poelen.

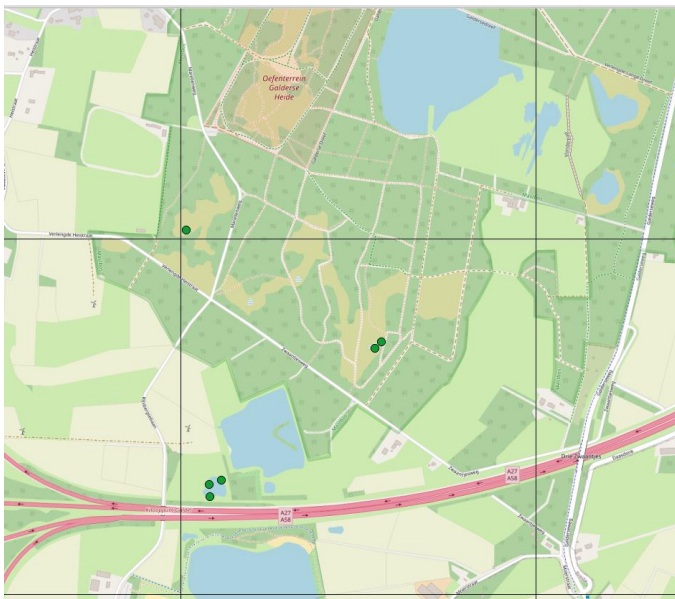
Minder mooi tenslotte is de sterke toename van de gevreesde invasieve exoot Watercrassula in een van de zuidelijk gelegen poelen

Enkele verspreidingskaartjes van soorten van droge en natte heide

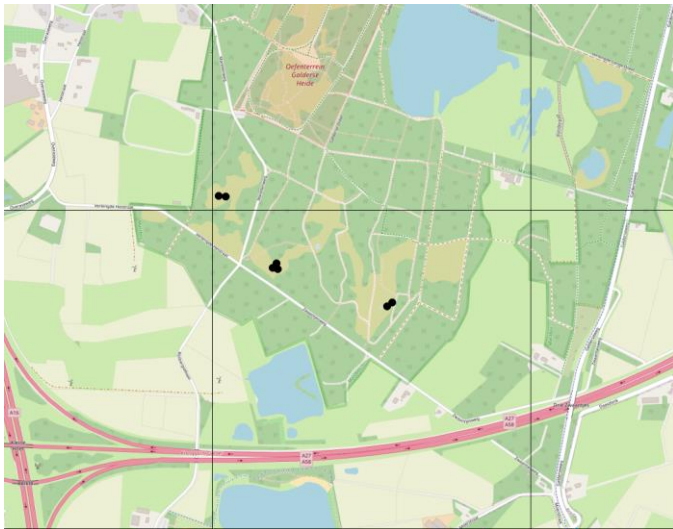
Klokjesgentiaan

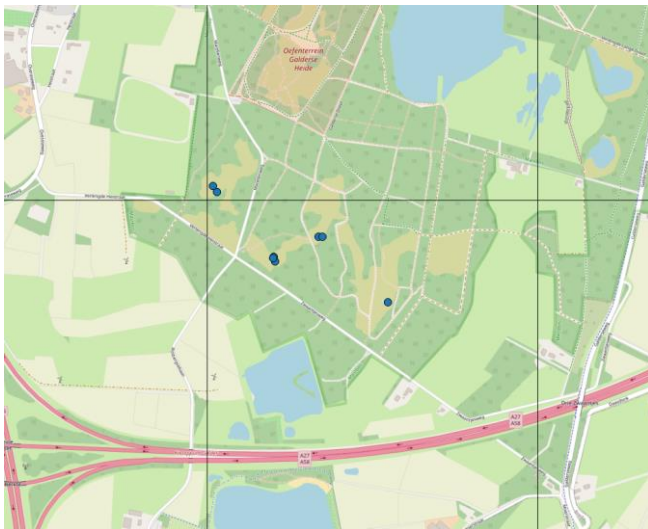
Moeraswolfsklauw

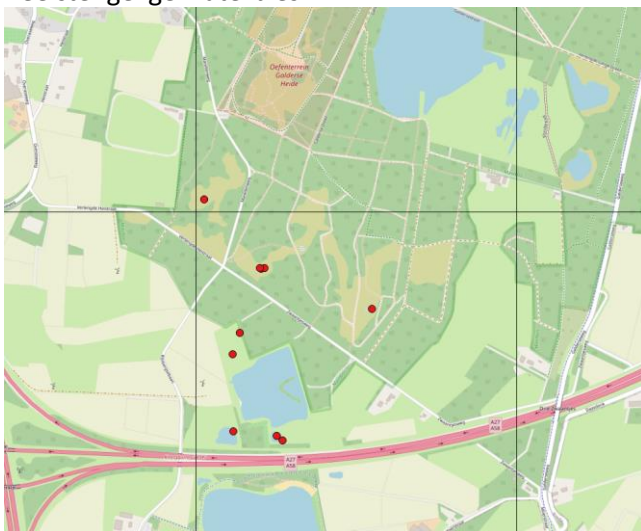
Bruine snavelbies

Kleine zonnedauw

Veelstengelige waterbies

Samenvatting en aanbeveling

In de tweede helft van 2022 is het Bredase gedeelte van de Galderse heide op vaatplanten onderzocht. In totaal zijn er 97 soorten geteld, waarvan 4 Rode lijstsoorten. Globaal zijn er voor dit gebied 5 ecologische groepen te onderscheiden. Per groep is gekeken welke soorten er aanwezig waren en welke er, gezien het voorkomen in de naaste omgeving, werden gemist of slechts in zeer beperkte mate werden aangetroffen. Het zou goed zijn om na te gaan waarom deze soorten ontbreken en wat er moet gebeuren om deze ontbrekende soorten (weer) een kans te geven.

Breda, 30 november 2023

Jacques Rovers, coördinator plantenwerkgroep KNNV Breda

Bronnen

Arnolds. SL2003 soorten lijst met ecotypen

Verspreidingsatlas zie www.verspreidingsatlas.nl

Bijlagen

Lijst van de waarnemingen Galderse heide in 2022

Voorstel 0-meting plantengroei Galderse heide door Charles Schils

Korte beschrijving Galderse heide door Charles Schils